

Samarbejdet mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor

– fra ikke-formaliseret samarbejde til strategiske samarbejdspartnere¹

Annette Olesen, PhD, lektor, Aalborg Universitet

Abstract

The Danish Prison and Probation Service (DPPS) is facing prison overcrowding, staff shortages and a political focus on order and control. This situation is challenging prisons in fulfilling their rehabilitative function. Delivery of rehabilitation services in the DPPS from external voluntary organisations is therefore of interest and a strategic, systematic collaboration between the DPPS and the voluntary sector has been included in DPPS agreements that describe the financial framework and the operational and developmental targets to be realised during the contractual period 2022-25. Knowledge about the current collaboration and its potential is nevertheless scarce. This study explores the present informal collaboration between voluntary organisations delivering in/post-prison rehabilitative programmes and the DPPS, with a focus on funding structures and collaboration demands. The study is based on semi-structured interviews with prison and probation staff and representatives from voluntary organisations as well as participant observation of volunteer training in/post prison. The findings reveal that the rehabilitative work of volunteers in prisons is challenged by, among other things, the focus placed by the DPPS on professionalism, standardisation and impact measurement. Moreover, lobbying for funding is found to be time-consuming and challenging to the autonomy of voluntary organisations. The article supports protecting the voluntary organisations' diversity of methods and approaches to prisoner rehabilitation.

Keywords

Rehabilitation, voluntary sector, Prison and Probation Service, informal collaboration
Resocialisering, frivilligsektor, kriminalforsorg, ikke-formaliseret samarbejde

1. Title in English: Collaboration between the Danish Prison and Probation Service and the voluntary sector: from informal collaboration to strategic collaborators.

Indledning

Den danske kriminalforsorg befinder sig i en brydningstid. Højt sygefravær og fastholdelses- og rekrutteringsproblemer skaber akut personalemangel, alt imens overbelægning slår nye rekorder.

De alarmerende personale- og afsoningsforhold udfordrer det resocialiserende arbejde, og i flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2022-25 bliver civilsamfundet for første gang officielt inkluderet i kriminalforsorgens strategi – en strategi, der skal sætte rammerne for, hvordan samarbejdet strategisk og systematisk skal udformes for at styrke det kriminalitetsforebyggende arbejde og bygge bro mellem livet inden for og uden for murene. Strategien skal udarbejdes i dialog mellem kriminalforsorgen og civilsamfundsorganisationer og støttes via en pulje, der kan søges af relevante civilsamfundsorganisationer til konkrete indsatser (Justitsministeriet, 2021, side 4, 28). Fokuset på civilsamfundets potentiale og bidrag til kriminalforsorgens resocialiserende programmer opstod ikke ud af det blå. Forud for flerårsaftalen blev det, hovedsageligt på initiativ fra større frivillige organisationer, adskillige gange drøftet, hvordan disse kunne bidrage konstruktivt og mere systematisk til det resocialiserende arbejde i og udenfor kriminalforsorgens institutioner.² Et studie af frivillige organisationers resocialiserende programvirksomhed i kriminalforsorgen belyste, at ansatte i kriminalforsorgen anser de frivilliges indsats som betydningsfuld, især når det omhandler relations- og brobyggende arbejde (Olesen & Rosenholm, 2021). I samme periode opstod enkeltstående eksempler på nye former for samarbejder mellem frivillige organisationer og kriminalforsorgen, der i modsætning til tidligere bygger på samskabelse. For eksempel kan der fremadrettet igangsættes resocialiserende initiativer i danske fængsler, hvor ideudviklingen har fundet sted i fængslerne mellem indsat og ansat, en frivillig organisation er bevillingsansvarlig, og en privat fond er bevillingsgiver. Et andet eksempel er frivillige organisationer, der – fortsat på et beskedent niveau – er begyndt at inkludere fængselspersonale i deres frivilligruppe, og derved er med til at udvide grænserne for ansat-frivillig.

Kriminalforsorgens kommende samarbejdsstrategi, og de spæde tegn på nye måder at samarbejde om resocialiserende indsatser med frivillige, taler ind i et øget politisk fokus på, hvordan den frivillige sektor systematisk kan inddrages i det sociale arbejde og bidrage til den sociale indsats i velfærdssamfundet (Socialministeriet, 2010). Vores viden om hvordan samarbejder mellem kriminalforsorgen og den frivillige sektor hidtil har været organiseret,

2. Det Kriminalpræventive Råds temamøde *Resocialisering – forebyggelse af gentagende kriminalitet*, 17. marts 2021, Røde Kors' netværkssamarbejde: *Civilsamfundet i kriminalforsorgen – samarbejde på tværs*, 23. april 2021, Christiansborgkonferencen *Civilsamfundet står sammen om Kriminalforsorgen* afholdt af Forsete, Dignity, Fængselsforbundet i Danmark og Café Exit, 28. maj 2021 <https://forsete.org/civilsamfundet-staar-sammen-om-kriminalforsorgen/> og Røde Kors' webinar *Civilsamfundets bidrag til resocialisering*, 31. maj 2021 <https://www.rodekors.dk/webinar-civilsamfundet>.

og hvorvidt organisatoriske modsætningsforhold indvirker på disse samarbejder, er imidlertid yderst begrænset. Hensigten med nærværende studie er derfor at undersøge, hvordan det aktuelle samarbejde mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor er organiseret, og med afsæt heri diskutere hvilke udviklingspotentialer og potentielle faldgruber den kommende strategiske satsning på mere formaliseret samarbejde kan medføre.

Data og metode

Det empiriske materiale som nærværende studie bygger på, består af 15 telefoninterviews med ansatte i kriminalforsorgen, 16 telefoninterviews og seks face-to-face interviews med ledere, projektledere og -koordinatorer fra frivillige organisationer i Danmark samt ca. 30 timers observationer af oplæring i og udførelse af frivilligt resocialiserende arbejde i kriminalforsorgen. Empirien bygger på to datamaterialer fra to forskellige studier. Det ene studie havde til hensigt at kortlægge den frivillige sektors omfang og bidrag til den danske kriminalforsorg samt identificere potentialer og udfordringer i samarbejdet mellem de frivillige organisationer og kriminalforsorgens institutioner (Olesen & Rosenholm, 2021). Studiets dataindsamling blev gennemført i 2020. Fra dette studiets datamateriale benyttes 15 semistrukturerede interviews med ansatte i kriminalforsorgen (i det følgende KF-ansatte). De KF-ansatte repræsenterer både fængsler, arresthuse, pensioner, KiF-afdelinger, områdekontorer og Direktoratet for Kriminalforsorgen (DfK). Flere af dem havde kombinerede stillinger og deraf indsigt i både administration, praksis og det frivillige arbejde. Fra samme studie benyttes også 16 semistrukturerede interviews med ledere, projektledere og -koordinatorer fra frivillige organisationer (i det følgende frivillig-ansvarlige). Interviewene blev gennemført som telefoninterview af 30-60 min. varighed. Det andet studie, som denne undersøgelse inddrager datamateriale fra, undersøgte, hvilke udfordringer de frivillige organisationer mødte i deres arbejde med at tilbyde udgående retshjælp og gældsrådgivning til frihedsberøvede og (prøve)løsladte i Danmark og Norge. Dette studie havde til hensigt at få dybdegående indblik i organisationernes programmer og tilgange til brugerne, deres aktuelle og fremtidige økonomiske situation, deres position i lokalsamfundet og over for relevante samarbejdspartnere (herunder kriminalforsorgen/omsorgen, kommuner, andre frivillige organisationer, m.fl.) samt deres tilgang til retspolitisk arbejde. Fra dette studiets større kvalitative datamateriale, hvor de frivillige og frihedsberøvede/(prøve)løsladtes fortællinger og handlen udgjorde hovedfokus, benyttes feltnoter fra ca. 30 timers observation af dagligdagen i de danske organisationer, herunder oplæring og supervision af frivillige samt seks face-to-face interviews med danske organisationsledere og projektkoordinatorer (i det følgende frivillig-ansvarlige). Interviewene varede 1,5-2 timer. Studiets dataindsamling blev gennemført i 2017. De interviews

og observationer, der anvendes fra dette studie, tager alene afsæt i danske frivillige organisationer, hvorfor datamaterialet, der vedrører de norske forhold, ikke inkluderes i denne undersøgelse. Da nærværende undersøgelse har til hensigt at belyse, hvordan samarbejdet mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor er organiseret, valgte jeg at fokusere på interviewene af de KF-ansatte og frivillige-ansvarlige. Havde jeg inddraget mine interviews med de frivillige og de frihedsberøvede/(prøve)løsladte, var det angiveligt andre forhold, der var blevet fremhævet. Jeg valgte også at inddrage mine observationer af, hvordan frivillige blev klædt på til arbejdet i totale institutioner og i øvrigt understøttet af organisationerne, da disse observationer er med til at nuancere de frivillig-ansvarliges fortællinger om at være udbydere af resocialiserende programmer baseret på frivillighed i den danske kriminalforsorg. Konteksten tillod, at jeg løbende kunne notere de observationer, overhørte samtaler og refleksioner, jeg gjorde mig i felten (Dewalt & Musante, 2010). Feltnoterne understøtter flere af de findings, jeg gør mig i nærværende undersøgelse, men de bliver kun fremhævet i begrænset omfang.

De frivillige organisationer, der indgår i nærværende studie, er konstitueret som uafhængige og non-profit organisationer, der ikke er iværksat på foranledning af staten, men godt kan modtage finansiel støtte fra staten (Tomczak & Buck, 2019, side 281, 286-287). Deres resocialiserende programmer defineres som ydelser eller aktiviteter udført af frivillige, der har til hensigt at understøtte »a change for the better« hos de frihedsberøvede/(prøve)løsladte (Robinson & Crow, 2009, side 3). Ved grundig gennemlæsning af begge datamaterialer blev det klart, at 'samarbejde' og 'organisering' var væsentlige og overlappende temaer. Relevant data blev herefter sammenlagt og på baggrund af refleksion over og en reanalysering af transskriptionerne og feltnoterne (se Emerson et al., 1995, side 173ff) udarbejdede jeg en fælles kodebog for det sammenlagte materiale. Temaerne 'samarbejde' og 'organisering' blev kondenseret og kategoriseret til følgende tematiske overskrifter: fundingstrukturer, styring og kontrol, kvalitetssikringskrav, lobbyisme og kritisk stemme (se også Gibbs, 2009).

Straffesystemets udlicitering af opgaver til den frivillige sektor

For at undersøge hvordan det aktuelle samarbejde mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor er organiseret, vil dette afsnit kontekstualisere den frivillige sektor indenfor det sociale område i Danmark og den danske kriminalforsorg. Derudover vil afsnittet inddrage litteratur om frivilligsektoren i straffesystemet, for at nuancere diskussionen om hvilke udviklingspotentialer og potentielle faldgruber den kommende strategiske satsning på mere formaliseret samarbejde mellem kriminalforsorgen og den frivillige sektor kan medføre.

Politisk 're-aktualisering' af det frivillige sociale område

I Danmark blev det frivillige sociale område politisk 're-aktualiseret' i 1980'erne. Dette skete i forbindelse med en række samfundsmæssige udfordringer og med indførelsen af nyliberalismens politikker og logikker, der argumenterede for at privatisere og indføre markedslignende velfærdspolitikker. Hermed blev visse velfærdsservices og -ydelser sat i udbud, og bestemte aktiviteter og indsatsområder blev kultiveret (Ibsen & Habermann, 2005, side 8, La Cour 2014, side 115, Grubb & Henriksen, 2019). De dominerende markedsløgnikker mødte den frivillige sektor med krav om produktivitet og effektivitet gennem nye former for styring og politisk kontrol (performance, konkurrence, effekt, økonomisering, dokumentation, standardisering og professionalisering) (Andersen, 2018). Selvom Danmark i modsætning til mange andre lande har udvist en mere forsigtig og pragmatisk tilgang til markedsliggørelsen af velfærd (Hjort, 2001), så er de frivillige organisationer over årene alligevel blevet tættere forbundet med den offentlige sektor og deres leverancelogik. Litteraturen om frivillighed på det sociale område påpeger således et paradoks. På den ene side bliver de frivillige organisationer mødt med stigende målformuleringer af frivillighedspolitikken og øgede krav til professionalisering og hybridisering (Hustinx, 2010). Forventninger fra den offentlige sektor, det politiske system og fondene rettet mod de frivillige organisationer indenfor det sociale område kan bevirke, at de frivillige organisationer i deres konstante søgen efter økonomisk støtte og legitimitet, lader sig påvirke af forventningspresset, og over tid bevæger sig tættere på de anerkendte organisatoriske leverancestrukturer og -kulturer (Andersen, 2015). På den anden side bliver de frivillige organisationer netop betragtet som særligt kompetente til at løfte den sociale indsats, fordi de fremstår som et modstykke til det etablerede velfærdssystemes bureaukrati og formaliserede omsorg og repræsenterer autentisk medmenneskelighed og nærvær (la Cour & Højlund, 2008, la Cour, 2014). Såfremt de frivillige organisationer søger mod målstyring og optimering for at vinde kontrakter og behage bevillingsgivere, er der en risiko for, at de frivillige organisationers særkende bliver udvandet og kommer til at ligne de offentlige og private serviceudbydere (la Cour & Højlund, 2008, la Cour, 2014, Villadsen, 2009, Habermann, 2007).

En moderne og effektiv dansk kriminalforsorg

I Danmark har frivillige organisationer længe tilbudt resocialiserende programmer i og udenfor kriminalforsorgens institutioner til frihedsberøvede, (prøve) løsladte og deres familier (Olesen & Rosenholm, 2021). Kriminalforsorgen sender dog ikke opgaver i udbud til den frivillige sektor, og der er ikke tale om formaliseret samarbejde mellem de frivillige organisationer og kriminalforsorgen.

Kriminalforsorgen er en hierarkisk og politisk styret institution, der de seneste år har gennemgået en gennemgribende reform af organisations- og ledelsesstrukturen. Reformen har bl.a. haft til hensigt at sikre en ny mål- og

resultatstyringsmodel med fokus på en tættere kobling mellem økonomi og effekt/resultater (Kriminalforsorgen, 2013). Siden reorganiseringen af kriminalforsorgen i 2015 har der været to myndighedsniveauer; et i Direktoratet for Kriminalforsorgen (DfK), og et i de fire (nyetablerede) områdekontorer. Det har været hensigten, at der blev en ensartethed i områdekontorerne organisering, og områdekontorerne fremstod som en samlet ledelse, der sikrede sammenhængende, tværgående løsninger for arresthuse, fængsler, pensioner og KiF-afdelinger (Kriminalforsorgen, 2013). I flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2018-21 blev det dog påpeget, at der fortsat var et behov for at dæmme op for »(...) traditioner, lokal praksis, manglende standarder og uensartede serviceniveauer«, hvorfor der skulle gennemføres endnu en række initiativer for at sikre en mere moderne, effektiv og strømlinet organisation (Justitsministeriet, 2017, side 13).

I modsætning til andre sociale områder har den danske kriminalforsorg med få undtagelser været præget af selvforsyningstanken. Det vil sige, at fængselspersonalet bliver opkvalificeret til at varetage forskellige opgaver og programvirksomhed herunder fx kognitive programmer i stedet for at 'importere' kvalifikationer ude fra. De få undtagelser inkluderer behandling og programvirksomhed på misbrugsområdet, der bliver varetaget af private aktører (Kolind et al., 2012), og helhedsorienteret psykologbehandling til voldsramte familier der varetages af professionelle fra en not-for-profit organisation. Af flerårsaftalen for 2018-21 fremgår det, at et af initiativerne til at sikre en mere moderne kriminalforsorg er at overveje »(...) brug[en] af konkurrenceudsættelse, hvor dette kan give en merværdi (...)« (Justitsministeriet, 2017, side 13). I slutningen af denne flerårsaftaleperiode blev drift og udvikling af forældregrupper i udvalgte fængsler og arresthuse sendt i udbud, og fra medio 2021 og fem år frem varetages opgaven af professionelle fra en not-for-profit organisation. Nyere tiltag som offentlige-private partnerskaber med beskæftigelsesfremmende sigte har også fundet vej ind i kriminalforsorgen. Trods spirende fokus på konkurrenceudsættelse så er det først i forbindelse med kriminalforsorgens flerårsaftale 2022-25, at der er blevet lagt op til at indgå formaliserede, strategiske samarbejder med frivillige organisationer. Formaliseret involvering fra den frivillige sektor i straffesystemet er dog i mange lande ganske udbredt, hvilket også afspejler sig i litteraturen herom (Tomczak & Buck, 2019). I det følgende afsnit, vil den internationale litteratur vedrørende frivilligsektoren i straffesystemet, behandles.

Frivilligsektoren i straffesystemet

Frivilligsektoren er mangfoldig og svær definerbar. Den består af en bred vifte af organisationsformer, aktiviteter, motivationer og ideologier (Kendall & Knapp, 1995, Kaufman, 2015), der overlapper med offentlige, private og uformelle udbydere af velfærd (Alcock & Scott, 2007). Med dette in mente betegner Tomczak (2017, side 3) frivilligsektoren i straffesystemet som »(...) charitable and self-defined voluntary agencies working with prisoners, (ex-) offenders,

their families and their victims in prison, community and policy advocacy programmes.» Hovedparten af de empiriske studier vedrørende den frivillige sektor og straffesystemet tager afsæt i lande som fx Canada, Australien, USA, New Zealand, Frankrig og England og Wales, der de seneste årtier har formaliseret den frivillige sektors involvering i straffesystemet betydeligt (Tomczak, 2017, Tomczak & Buck, 2019, Tomczak & Thompson, 2019, Quinn, 2020). Lacey (1994, side 543) bemærker ligefrem, at der er tale om etableringen af et kvasi-marked af straf. Ansvarsområder for serviceydelser som fx prøveløsladelse bliver således i forskelligt omfang sat i udbud, så både den offentlige, private og frivillige sektor kan byde på dem (Corcoran, 2011). I USA er den frivillige sektor den primære leverandør af 'prisoner re-entry programs' (Kaufman, 2015).

Selvom den frivillige sektors involvering i straffesystemet i overvejende grad bliver betragtet som et positivt bidrag (Dodson et al., 2011, Meek et al., 2010, Lippke, 2003, Lewis et al., 2007, Cohen, 2009), viser forskningen på området ligeledes, at det frivillige arbejde også kan bidrage til øget kontrol og oplevelser af straf forklædt som støtte (Quirouette et al., 2016, Tomczak & Thompson, 2019). Udover studier og drøftelser af det frivillige arbejdes impact har udviklingen mod kontraktudbud til og resultatlønninger af fx resocialiserende opgaver rettet mod den frivillige sektor også affødt flere spekulationer om virkningerne af denne udvikling. Det er bl.a. blevet problematiseret, hvorvidt økonomisk støtte bliver tildelt de organisationer, der er villige til at tilpasse sig straffesystemets prioriteringer (Corcoran, 2009, Sampson, 2002). Litteraturen på området har da også belyst, at der kan være en fare for, at frivillige organisationer bliver betragtet som allierede med og blåstemplet af straffesystemet, og derved mister deres uafhængige position og målgruppens tillid (se fx Mills, 2015, Armstrong, 2002, Silversti, 2009). Udlicitering af opgaver forbundet med straf og straffuldbydelse til den frivillige sektor kan også kompromittere de frivillige organisationers kritiske røst samt udvande deres værdigrundlag og logikker (Helminen, 2016, Hucklesby & Worrall, 2007, Dolnicar et al., 2008, Benson & Hedge, 2009, Neilson, 2009). I nogle tilfælde kan systemrationalitet og managementlogik ligefrem medvirke til organisationernes 'mission drift' (Mills et al., 2011). Flere studier har endvidere belyst, hvordan resultatlønnig og effektmåling kan medføre såkaldt 'cherry picking' i målgruppen, hvor de allermest udsatte grupper fravælges, fordi det vil være for tung og langstrakt en opgave at understøtte deres udviklingspotentiale (Helminen, 2016, Maguire, 2012, Mythen et al., 2013). Helminen (2016) påpeger, i sit studie af den frivillige sektors bidrag til straffesystemet i Finland, Norge, Sverige og Skotland, vigtigheden af, at frivillige organisationer baserer en væsentlig del af deres arbejde på frivillige for at bevare deres uafhængighed.³

3. Vi ved ganske lidt om den frivillige sektors bidrag til straffesystemet i de nordiske lande, se dog Helminen, 2016, Helminen & Mills, 2019, Abrams et al., 2019, Bäcklin, 2021, Olesen & Rosenholm, 2021.

Litteraturen peger yderligere på, at det er svært for mindre organisationer, at vinde kontrakter, da de ikke har kapacitet til at tilbyde landsdækkende services eller ekspertise til at indsamle data, der kan dokumentere effekten af deres arbejde (Silversti, 2009, Gelsthorpe, 2010). Krav om evidensbaserede tilgange kan tilmed betyde, at de frivillige organisationer må afstå fra at bruge arbejdsmetoder som relationsarbejde og kreative og kunstneriske aktiviteter, fordi impact heraf er sværere at kvantificere (Goddard, 2014). Salole (2016) påpeger hertil, at det store fokus på kvantificerbare måleenheder kan betragtes som et middel til at kontrollere den frivillige sektor. Gelsthorpe (2010) konstaterer desuden, at fondsmidler ofte er knappe, hvorfor mange projekter er svære at videreføre, efter den indledende projektperiode er udløbet og vanskelige at forankre i drift. Som udbyder af sociale ydelser indenfor straffesystemet bliver de frivillige organisationer således mødt af administrative krav, der kan stille organisationerne i en dilemmafyldt position, hvor de på den ene side bliver mødt af forventninger om at være fleksible og spontane, og på den anden side møder forventninger om regulering og kontrol.

Selvom »(...) *criminal justice, welfare and voluntary sector policies, cultures, operating assumptions and practices differ across territories and time*« (Tomczak & Buck, 2019, side 279), og det frivillige arbejde indenfor straffesystemet således må betragtes som kontekstbetinget (Tomczak & Thompson, 2019), vil jeg argumentere for, at den internationale litteratur på området kan bidrage med vigtige perspektiver til nærværende analyse af samarbejdet mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor, samt diskussionen om hvilke udviklingspotentialer og potentielle faldgruber den kommende strategiske satsning på mere formaliseret samarbejde mellem de to parter kan medføre.

Økonomi, adgang og politik

Kriminalforsorgen udliciterer ikke på nuværende tidspunkt opgaver til den frivillige sektor. Enkelte organisationer har indgået rammeaftaler med DfK, samarbejdsaftaler med områdekantorer og udarbejdet procedurebeskrivelser med hver matrikel, men kriminalforsorgen betragter ikke de frivillige organisationer som strategiske samarbejdspartnere, med hvem formaliserende samarbejder eller samskabelsesprocesser kan finde sted. Hvorvidt den for nyligt indgående flerårsaftale 2022-25 vil ændre herpå, vides endnu ikke. De frivillig-ansvarlige beskriver generelt, at samarbejdet med kriminalforsorgens institutioner er blevet sværere og mere ressourcekrævende for dem efter reorganiseringen, fordi der ikke længere er en tovholder på disse projekter, og fordi der internt hersker stor usikkerhed om beslutningsled og beslutningskompetence. Dertil kommer, at de KF-ansatte har et beskedent kendskab til de frivillige organisationer og en usystematisk henvisningspraksis (se Olesen & Rosenholm, 2021). Tre overordnede barrierer, de frivillige organisationer skal

overvinde for at etablere et fornuftigt samarbejde med kriminalforsorgen, er gennemgående i datamaterialet. Den ene er økonomisk støtte, den anden er adgang til kriminalforsorgens institutioner, og den tredje er balancegangen mellem kritisk stemme og velfærdsudbyder.

Projektstøtten præger projekterne

De frivillige organisationer, der danner grundlag for nærværende analyse, lever hovedsageligt af private fonde, statslig og kommunal projekt- og puljestøtte, donationer og i nogle tilfælde kontingenter. En beskeden indtægt kan forekomme i forbindelse med specifikke uddannelsesmoduler til fængselsbetjente el.lign. eller i form af kontrakter med kommuners underleverandører af fx beskæftigelsesfremmende aktiviteter (se fx også Smith, 2010). Sidstnævnte har en organisation haft meget dårlige erfaringer med, da kommunen mødte dem med klausuler, der bl.a. forhindrede dem i at støtte deres brugere i klagesager mod kommunen. Samtlige frivillige organisationer bestræber sig på at få del i statens bevillinger fra finansloven, satspuljen (SSA-reserven) eller komme i betragtning til flerårsaftalen for kriminalforsorgen. De frivillig-ansvarlige beretter i overvejende grad om, at de befinder sig i en økonomisk situation, der er meget omskiftelig, idet de sjældent har mulighed for at planlægge mere end få år frem i tiden, og de konstant må gentænke deres kerneydelser/aktiviteter i kortvarige projektformater for at passe ind i de fundingstrukturer, der er på området (se Herz, 2016). Det betyder, at de ender med »(...) at lave projekter, ud fra devisen 'ny vin på gamle flasker' (...)« (frivillig-ansvarlig). De frivillig-ansvarlige påpeger desuden, at det er svært at få dækket deres driftsbudget, fordi der hersker en forfejlet forestilling om, at frivilligt arbejde er gratis at udvikle, implementere, organisere, understøtte og lede. De ustabile økonomiske forhold skitseres således:

Vi bruger alt for meget tid på at søge om midler og hele afrapporteringsdelen, alt for meget tid. Selvom vi har lavet det her [resocialiserende indsats] i mange år og vist, hvad vi kan præstere, så skal vi hvert år ud at finde penge, og hvis vi ikke lykkes, så lukker vi. Den hænger ligesom hele tiden over en (...) Det er hårdt, og det, at vi er så pressede, går da også ud over vores arbejde, det må jeg da indrømme (frivillig-ansvarlig).

Det er altså overordentligt svært for organisationerne selv at definere, hvordan deres indsats bedst udføres og samtidig sikre et passende driftsbudget. De frivillige organisationer kan således betragtes som økonomisk sårbare og påvirkelige overfor fundingstrukturer. De ustabile økonomiske forhold afspejler sig ofte i en relativt svag organisatorisk kapacitetsopbygning, hvilket betyder, at flere organisationer har svært ved at finde ressourcer til at fastholde lønnet personale og sikre, at de frivillige udvikles, superviseres, uddannes og trives. Organisationerne er dybt afhængige af deres bevillinger, og de er hele tiden parat til at omorganisere eller nedskalere deres programvirksomhed afhængig af, hvilke dele de får projektstøtte til, og hvilke betingelser fonde og puljer møder dem med. De frivillige organisationers ustabile drift er udfordrende for

kriminalforsorgen, hvis medarbejdere giver udtryk for, at »(...) *det ville da være at foretrække, at der var mere kontinuitet i de frivilliges indsats*« (KF-ansat).

De frivillig-ansvarlige beskriver, at det er udfordrende at producere data, der dokumenterer, at deres program har en (kriminalpræventiv) effekt. Det skyldes bl.a., at mange af dem arbejder helhedsorienteret, og derfor ikke har et klart afgrænset indsatsområde at måle effekten af. Derudover bliver dokumentationsarbejdet udfordret af, at de frivillige ikke er ene om at arbejde med de indsatte og (prøve)løsladte. Oftest er der mange involverede parter i det kriminalpræventive arbejde, og det kan derfor være svært at bevise, at det er én specifik indsats, der virker frem for en anden. Organisationerne har heller ikke adgang til Kriminalregisteret, og de kan derfor ikke med sikkerhed vide, hvilke brugere der recidiverer, og hvornår de recidiverer. Trods frustrationer over prioriteringen af evidensbaserede programmer i fondsansøgningsøjemed, så forsøger samtlige organisationer at indsamle dokumentation, der berettiger deres eksistens. Foruden organisationernes egne mere eller mindre systematiske dataindsamlinger om brugerne, så har flere organisationer erfaret, at bevillingsgivere møder dem med et fastlagt design, som inkluderer grundige eksterne evalueringer af deres programmer herunder slut- og midtvejsevalueringer samt statusnotater. Afrapporteringskrav og brug af eksterne evaluatore for at opnå en bevilling tærer imidlertid på organisationernes begrænsede organisatoriske kapacitet.

Interviewene med de frivillig-ansvarlige og observationerne i organisationerne skildrer, at de bruger meget tid på dokumentationsarbejde, og trods den tidsmæssige investering har de svært ved at efterleve de krav, de bliver mødt med af potentielle bevillingsgivere. Der er imidlertid ingen indikationer på, at specifikke målgrupper fravælges eller tilvælges af økonomiske årsager (se fx Mills et al., 2011, 2012, Helminen, 2016).

Adgang til kriminalforsorgen

Ifølge de KF-ansatte er det som udgangspunkt Koncern Resocialisering, DfK, der i samarbejde med områdekontorerne vurderer, hvilke frivillige organisationer der må tilbyde services og aktiviteter i kriminalforsorgens institutioner. At få adgang til kriminalforsorgens institutioner er af afgørende betydning for de frivillige organisationer, da de ikke uden bevilget adgang kan gennemføre deres programmer. Kriminalforsorgens sikkerhedsansvar betyder, at de, hver gang de byder en udefrakommende ind i deres institutioner, skal overveje, hvilken sikkerhedsmæssig risiko der er forbundet hermed. Derudover giver både KF-ansatte og frivillige-ansvarlige udtryk for, at kriminalforsorgen efter reorganiseringen er begyndt at sætte større krav til de organisationer, de lukker ind i deres institutioner. De KF-ansatte beskriver, hvordan de overfører de interne krav og forventninger om professionelt, målbart arbejde, de selv bliver mødt med, til de frivillige organisationer (se også Ibsen & Habermann, 2005, side 8, Hustinx, 2010, la Cour, 2014). En KF-ansat bemærker hertil: »Jeg vil gerne være sikker på, at der er noget soliditet i det. (...) Er der noget som

helst evidens for, at netop denne indsats kunne være en god ide? Har vi set det virke i andre lande, eller har vi set det ske andre steder?» I forlængelse heraf påpeger de KF-ansatte, at flere af de nu veletablerede frivillige organisationer i kriminalforsorgen sandsynligvis ikke havde fået lov til at implementere deres programmer efter indføringen af de nuværende skærpede krav. Dette skyldes bl.a., at flere af de veletablerede organisationer har en styrke i at arbejde med det u håndgribelige og ikke-målbare i deres relationsarbejde. Flere studier har da også belyst, hvordan dele af det sociale arbejde, der ikke er kvantificerbart, og der ikke kan føres systematisk tilsyn med, systematisk bliver overset eller ligefrem betragtet som illegitimt (Kamp & Hansen, 2019). Det oversete arbejde, der indenfor nogle velfærdsområder kan betegnes som 'secret services' (Kamp, 2012), kan relateres til, hvad Ahrenkiel et al. (2013) identificerer som »(...) *the unnoticed aspects of professional competence*«, da det i vid udstrækning baserer sig på rutiner, kropsliggjort viden og erfaringer. Ifølge de frivillig-ansvarlige betyder vægtningen af pålidelige målemetoder, at det er nemmere at komme igennem med initiativer, der har et beskæftigelsesfremmende sigte og veldefinerede succeskriterier, end initiativer med et mere terapeutisk fokus. Derfor er der i datamaterialet eksempler på, at enkelte frivillige organisationer nogle gange inkluderer mere målbare indsatser i deres terapeutiske forløb for at sikre projektets godkendelse (se også Goddard, 2014, Salole, 2016). På baggrund af de øgede frasorteringsmekanismer over for de frivillige organisationer kan det udledes, at der implicit påhviler de veletablerede organisationer et ansvar for at identificere udækkede behov i kriminalforsorgens institutioner og projektudvikle herpå, da det er svært for nye initiativtagere uden større/velrenommerede organisationer i ryggen at få fodfæste i kriminalforsorgen. Tendensen med at favorisere større og mere professionelle frivillige organisationer på bekostning af mindre og mere sårbare er velkendt indenfor forskning i frivillighed og civilsamfund (se fx Enjolras & Strømsnes, 2017).

Krav til uformelt samarbejde uden opfølgning

Ifølge en KF-ansat kan kriminalforsorgen ikke kræve kontinuitet og ensartethed i de frivillige organisationers programvirksomhed, hvorfor de heller ikke kan betragte de frivilliges indsats som kontinuerlige bidrag til det resocialiserende arbejde i kriminalforsorgen:

Fordi det bygger på frivillighed, så kan vi ikke sige, at nu skal I fx sørge for at tage til arresten i Rønne og gennemføre besøgstjeneste. Det er i hvert fald svært at bede de frivillige om den slags, hvis de har deres udgangspunkt i Hobro. Og derfor kan vi heller ikke have dem [de frivillige organisationer] i vores faste tilbud eller strategi, fordi det er for uensartet, men det er jo ikke det samme som at sige, at vi skal sige nej tak, når nogen henvender sig med en god ide (KF-ansat).

Kriminalforsorgen anså således ikke et formaliseret samarbejde med de frivillige organisationer som værende en mulighed for at etablere et vedvarende resocialiserende tilbud baseret på frivillighed, førend den nuværende

flerårssaftale 2022-25 blev indgået. Det, at det frivillige sociale arbejde i kriminalforsorgen ikke bliver medregnet som kontinuerlige indsatser, betyder for det første, at arbejdet ud fra et administrativt og sikkerhedsmæssigt perspektiv snarere bliver betragtet som ressourcekrævende blandt de KF-ansatte end ressourcefrigivende. For det andet opstår der en uoverensstemmelse, når kriminalforsorgen på den ene side ikke indgår i et formaliseret samarbejde med de frivillige organisationer, men samtidig møder selvsamme med forventninger om betydelig professionalisme og standardisering i forhold til at rammesætte de frivilliges møde med de frihedsberøvede og/eller prøve-løsladte. Kriminalforsorgen har nemlig, ud over retten til at bestemme hvem der må tilbyde sine aktiviteter og ydelser i deres institutioner, ikke mulighed for løbende at kontrollere eller kvalitetssikre tilbuddene. En KF-ansat påpeger til spørgsmålet om, hvordan de forholder sig til kvaliteten af det arbejde, de frivillige udfører:

Det er jo svært ikke. For det er jo rigtig, rigtig svært at måle på en indsats, som der ikke rigtig er nogen, der har beskrevet specifikt. Kan vi måle, om de gør det rigtige? Nej, det kan vi ikke, og vi kan heller ikke rigtig kræve, at de frivillige laver indsatser på en bestemt måde. Som det er nu, må vi forlade os på de tilfældige tilkendegivelser og tilbagemeldinger, der er fra de indsatte og fra personalet (...)

En anden KF-ansat uddyber problematikken med den manglende indsigt i det frivillige arbejde ved at inddrage et eksempel fra en mentorordning baseret på frivillige:

En udfordring ved mentorerne er, at vi egentlig ikke ved, hvem det er, de sætter sammen med vores klienter, altså hvad er det, de kan? Hvad kan vi forvente af dem? Og det er svært, hvis de så lige pludselig skifter mentor undervejs, det er ikke altid, vi får noget at vide. Der er ikke en opfølgning på samme måde, som vi tit har med vores klienter.

Kriminalforsorgen kan således stille krav i den indledende fase, hvor de frivillige organisationer ansøger om adgang til deres institutioner, men da der ikke er tale om formaliserede samarbejder, forelægger der ikke egentlige retningslinjer, der skal efterleves, og det bliver derfor op til de enkelte involverede parter at sikre kvalitet og kontinuitet i de godkendte tilbud. De KF-ansatte anerkender således, at de trods krav om professionalisme og standardisering af den frivillige indsats gennem metoder, succeskriterier og målbarhed i realiteten har svært ved at definere, hvordan de frivillige udfører deres arbejde.

Lobbyisme og en kritisk stemme

Lobbyisme er en opgave flere af de frivillige organisationer bruger forholdsvis mange ressourcer på. Det er hovedsageligt lokale, regionale og nationale politiske beslutningstagere samt DfK og kriminalforsorgens områdekontorer, de frivillig-ansvarlige forsøger at udbrede kendskabet om deres organisation

og dennes indsatsområder til. Ved at øge beslutningstageres kendskab mener de frivillig-ansvarlige, at de øger deres chancer for at få del i kommunale og statslige puljer. En frivillig-ansvarlig beskriver, hvordan det indledende arbejde med projektansøgninger kan tage sig ud:

(...) Processen er den samme, uanset om det er satspuljemidler i Folketinget, eller om det er driftstilskud fra kommunerne (... ..) du er nødt til at snakke med alle politikere i kommunen for at fortælle dem om projektet, for at få en af dem til at anbefale vores projekt til budgetforhandlingerne, og så siger de, at det også er vigtigt, at vi inden sommerferien minder folk om projektet, og det er også vigtigt, at vi snakker med embedsmændene. Ikke bare politikerne, men også embedsmændene på kommunen. Og Københavns kommune vil kun betale for de borgere, de selv har, og Århus vil kun betale for dem, de har, og Odense for dem, de har. Og så kommer selve budgetforhandlingerne, hvor vi så skal håbe og satse på, at vores projekt bliver et af dem, der bliver trukket op. (...) Det vil sige, at vi skulle bruge så mange ressourcer i alle mulige forskellige kommuner, for at vi måske skulle få nogen penge ud af det. (...) Det er et kæmpestort arbejde.

Som den frivillig-ansvarlige påpeger, så er der tale om en lang proces, som er tilnærmelsesvis identisk, hvad enten de lobbyer for at få del i en større statslig pulje eller et mindre kommunalt driftstilskud.

Trods ressourcekrævende projektansøgningsforløb vedkender de frivillig-ansvarlige, at de er nødt til at prioritere netværks- og strategisk kommunikationsopbygning for at positionere sig på den politiske scene, og derved gøre sig forhåbninger om at sikre en økonomisk støtte. Der er imidlertid stor forskel på, hvordan de frivillige organisationer tilgår denne opgave. I forbindelse med feltarbejde i en større frivillig organisation fortæller en erfaren medarbejder mig, at han og lederen for nylig har haft besøg af de konservatives retsordførere, og han beretter videre om, hvordan de som organisation skal rundt og forsøge at smigre alle politiske partier, og det derfor handler om at lægge egne holdninger til side og sælge organisationens budskab bedst muligt. Medarbejderen afrunder vores samtale med at påpege, at han føler mig som en prostitueret, men han til trods herfor er villig til at gøre, hvad der skal til for at tjene den gode sag. Denne afrundende bemærkning får ham til at ringe højt (feltnote). Medarbejderen er ikke ene om at sammenligne lobbyarbejdet med prostitution. En frivillig-ansvarlig fra en mindre organisation bemærker: *»(...) det, der har været vigtigst for os hele vejen igennem, det har været, at vi aldrig må prostituere os i forhold til hvem vi er, og der skal man virkelig passe på, for man er samtidig nødt til at komme ud i medierne og til politikerne (...) Jeg har allerede sørget for samarbejde med forskellige partier, men vi skal ud til flere, så vi bliver mere og mere kendte.«* Interviewene og observationerne skildrer, at lobbyisme bliver betragtet som en nødvendighed for at kunne udføre resocialiserende frivilligt arbejde i kriminalforsorgens institutioner. Samtidig fremgår det også tydeligt, at de frivillig-ansvarlige skal kunne navigere i det politiske landskab og forsøge at undgå, at deres

indsatsområder bliver opfattet som fløj- eller partipolitik. Der er tale om en svær balancegang, når organisationerne på en gang skal søge indflydelse og samtidig være villige til at gå på kompromis for at sikre projektstøtte. En frivillig-ansvarlig bemærker: »Hvis man begynder at revse for meget i forhold til nogle holdninger, som de har på det retspolitiske, især DF [Dansk Folkeparti], så kan man godt risikere, at de ikke vil spille med i forbindelse med en satspuljeforhandling.« Flere frivillig-ansvarlige beretter om den svære dobbeltrolle, de står i som retspolitisk talerør på den ene side og bevillingsansøger, der er afhængig af velvilje fra de politiske partier, på den anden side. Til spørgsmålet, om hvordan de mestrer den dobbeltrolle, lød det generelle tvetydige svar: »(...) det er selvfølgelig også et stort problem for os, men det er vores pligt at bevare en kritisk stemme i den politiske debat« (frivillig-ansvarlig). Interviewene og observationerne peger i retning af, at man i organisationerne går langt for at positionere sig på den politiske scene, og hellere holder igen med kritiske indlæg for at sikre støtte til sine projekter. Denne tendens fremgår både af litteraturen om den frivillige sektor i straffesystemet (Helminen, 2016, Hucklesby & Worrall, 2007, Dolnicar et al., 2008, Benson & Hedge, 2009, Neilson, 2009), men taler også ind i analysen af, at det nordiske civilsamfund har udviklet sig fra 'stemme til service', hvor serviceudbud vinder forrang for fortalervirksomhed (Wijkström, 2011). Selvom organisationernes økonomiske fundament i Danmark ikke er styret af kontraktudbud og resultatlønnings, så er deres uafhængighed, dynamiske tilgang og kritiske stemme ikke desto mindre udfordret af, at deres økonomiske overlevelse baserer sig på nøje planlagte dialogrunder med politiske partier, og deres mest kritiske infrastruktur afhænger af kriminalforsorgen.

Med afsæt i ovenstående analyse og den eksisterende litteratur på området vil det kommende afsnit diskutere de udviklingspotentialer og potentielle faldgruber, den strategiske satsning på mere formaliseret samarbejde mellem kriminalforsorgen og den frivillige sektor kan medføre.

Diskussion og afrundende bemærkninger

Den foregående analyse af det aktuelle samarbejde mellem den danske kriminalforsorg og den frivillige sektor afspejler, at de involverede parter er indbyrdes afhængige af hinanden og ganske uligevægtige (se også Mills et al., 2011, 2012). Dertil fremgår det, at parternes meget forskellige organisatoriske forhold virker modstridende på samarbejdet. Tre forhold, der rummer både potentialer og faldgruber, vil i det følgende uddybes. Det første forhold vedrører kriterierne for, at den frivillige sektor kan indgå samarbejde med kriminalforsorgen. Kriminalforsorgen overfører deres interne krav om professionalisme og evidensbaserede tilgange til organisationerne, hvilket betyder, at det er blevet sværere for organisationerne at få godkendt nye programmer i kriminalforsorgens institutioner – især for de initiativtagere der ikke har veletablerede, professionelle organisationer i ryggen. Organisationerne føler

sig desuden nødsaget til at udvikle programmer, der kan generere kvantificerbare data, hvilket hæmmer det mere uhåndgribelige og ikke-målbare relationsarbejde. Selektion af programmer baseret på frivillige bør således overvejes nøje, så man ikke ubevidst skruer op for frasortingsmekanismer, der udelukker nye innovative initiativer (se også Goddard, 2014, Mythen et al., 2013). Datamaterialet vidner desuden om, at det er svært at finde et leje, hvor de frivillige organisationer – ud fra kriminalforsorgens optik – har den fornødne styrkeposition til at tilbyde deres aktiviteter og ydelser i et format, der svarer til det, som kriminalforsorgen forventer af et formaliseret samarbejde. I tråd med international forskning på området efterspørger også den danske kriminalforsorg stabile organisationer med kontinuerlige frivilligrupper, der kan tilbyde landsdækkende programvirksomhed (se fx Silversti, 2009, Gelsthorpe, 2010, Mythen et al., 2013). Denne prioritering udfordrer de økonomisk sårbare organisationer – i særdeleshed de mindre, lokalt forankrede (se også Mills et al., 2012). Det kan således med fordel overvejes, om organisationerne skal kunne tilbyde deres services lokalt, regionalt eller nationalt, og hvordan puljen til civilsamfundstiltag (Justitsministeriet, 2021, side 4) kan kompensere for organisationernes økonomiske ustabilitet.

Det andet forhold vedrører de frivilliges tilstedeværelse i kriminalforsorgens institutioner. Et gennemgående dilemma er, at de frivillige organisationer, der har adgang til kriminalforsorgen, udfordrer institutionens fokus på sikkerhed og kontrol. Det kommende strategiske arbejde kan således med fordel inkludere et dobbeltsigte, hvor der både arbejdes for at udvide de frivilliges bevægelsesfrihed i kriminalforsorgens institutioner, så de i højere grad kan indgå som ressourcefrigivende aktører fremfor ressourcekrævende, og samtidig kan der stilles krav til organisationerne om at efterleve angivne sikkerhedsforanstaltninger og udarbejde en fastholdelsesstrategi for de frivillige, der har deres gang i kriminalforsorgens institutioner. Endnu en mulighed for at ændre synet på de frivilliges arbejde i kriminalforsorgen kunne ske ved at øge de KF-ansattes kendskab hertil og udvikle de KF-ansattes rolle heri. Datamaterialet belyser, at det i høj grad er de frivillige organisationer, der i dag ideudvikler, pitcher og tilbyder deres aktiviteter og ydelser til kriminalforsorgen, hvorfor det må anses som et væsentligt udviklingspotentiale at skabe nye former for samarbejder, hvor også KF-ansatte og frihedsberøvede/(prøve)løsladte spiller en mere aktiv rolle i programudvikling og -implementering baseret på frivillige. Et tættere samarbejde og udviskede linjer mellem de frivillige og de KF-ansatte kan imidlertid betyde, at de frivillige bliver betragtet som en integreret del af straffesystemet på linje med de KF-ansatte, hvilket kan svække målgruppens tillid (se fx Silversti, 2009, Mills, 2015, Armstrong, 2002). Dette får Mills et al. (2012, side 402) til at argumentere for, at de frivillige organisationer i nogle henseender kan have fordel af at forblive 'gæster' i totale institutioner for at undgå, at »(...) *the goals of the organization are compromised by the need to fit into the goals of the criminal justice system.*«

Det tredje og sidste forhold, der her vil fremhæves, omhandler, hvordan et samarbejde med kriminalforsorgen indvirker på de frivillige organisationer. Der er ingen tvivl om, at et udvidet samarbejde mellem kriminalforsorgen og de frivillige organisationer på mange måder vil kunne styrke det resocialiserende arbejde i kriminalforsorgens institutioner, der i dag er nedprioriteret på bekostning af sikkerhed og kontrol – og yderligere udfordret af overbelæg og personalemangel. Den internationale litteratur om den frivillige sektor i straffesystemet bevidner imidlertid, at et formaliseret samarbejde mellem kriminalforsorgen og de frivillige organisationer kan have flere utilsigtede konsekvenser for de frivillige organisationer, hvis position som uafhængig, innovativ og fleksibel bliver svækket (se også Armstrong, 2002). Spørgsmålet i en dansk kontekst er således, om de økonomisk udfordrede frivillige organisationer, der påvirkes af markedets logikker og drages af de statslige puljers faste bevillinger – og i fremtiden også puljen til civilsamfundstiltag – kan betegnes som uafhængige, innovative aktører. Fra eksisterende forskning på området ved vi, at der er en vis risiko for, at det frivillige sociale arbejde inden for straffesystemet lader sig påvirke af, hvilke services og målgrupper der er rentable at satse på (Maguire, 2012, Mythen et al., 2013, Helminen, 2016, Mills et al., 2012, Hucklesby & Worrall, 2007, Dolnicar et al., 2008, Benson & Hedge, 2009, Neilson, 2009, Corcoran, 2009, Sampson, 2002). Helminen (2016) understreger derfor i sit komparative studie af frivilligsektoren i det finske, norske, svenske og skotske straffesystem vigtigheden af, at frivilligruppen udgør organisationernes stamme for herved at begrænse økonomisk afhængighed og værne om organisationens autonomi. Men nærværende datamateriale vidner om, at frivillighed ikke alene kan sikre organisationernes autonomi. Organisationernes økonomi afhænger nemlig i høj grad af deres evne til at navigere på den politiske scene, og deres mest kritiske infrastruktur afhænger af kriminalforsorgen, som stiller krav om professionalisme og evidensbaserede tilgange. Studiet finder imidlertid ingen tegn på, at såkaldt 'cherry-picking' (Helminen, 2016) finder sted blandt de danske organisationer på nuværende tidspunkt, men litteraturen tydeliggør, at vi fremadrettet bør sikre et rum, hvor de frivillige selv kan undersøge og definere, hvordan fx relations- og brobyggende arbejde med frihedsberøvede og (prøve)løsladte skal udføres (se fx Maguire, 2012, Mythen et al., 2013, Helminen, 2016). Der er mange udviklingspotentialer forbundet med strategisk, systematisk samarbejde mellem kriminalforsorgen og den frivillige sektor, men det er afgørende, at vi sikrer de frivillige organisationer et frirum, så vi ikke risikerer, at de frivilliges kompetencer og tilgange bliver for sammenlignelige med de professionelles, hvorved diversiteten reduceres, og faren for blinde vinkler i det resocialiserende arbejde opstår (se også Corcoran, 2009, Sampson, 2002).⁴

4. Forfatteren vil gerne takke for de konstruktive kommentarer fra fagfællebedømmerne samt for økonomisk støtte fra the Scandinavian Research Council for Criminology og Danmarks Frie Forskningsfond.

Kontaktoplysninger

Anette Olesen: @

Litteratur

- Abrams, L. S., Moreno, L. & Harrikari, T. (2019). »The Voluntary Sector Role in Youth and Young Adult Justice Services: A Comparative Case Study of Finland and England/Wales,« *Youth Justice* 19 (3): 278-298.
<https://doi.org/10.1177/1473225419886932>
- Alcock, P. & Scott, D. (2007). »Voluntary and community sector welfare,« In M. Powell (red.) *Understanding the Mixed Economy of Welfare*, Bristol: Policy Press.
- Andersen, L. L. (2015). »Micro-Processes of Collaborative Innovation in Danish Welfare Settings: A Psychosocial Approach to Learning and Performance,« In A. Agger, B. Damgaard & A. H. Krogh, Bentham (red.) *Collaborative Governance and Public Innovation in Northern Europe*, 249-268. Science Publishers Ltd.
- Andersen, L. L. (2018). »Neoliberal drivers in hybrid civil society organizations: Critical readings of civiness and social entrepreneurship,« In K. Masoud & J. Jönsson (red.) *Neoliberalism and Social Work in the Nordic Countries. Current and Future Challenges*, kapitel 1. New York: Routledge.
- Armstrong, S. (2002). »Punishing Not-For-Profit: Implications of Nonprofit Privatization in Juvenile Punishment,« *Punishment and Society*, 4: 345-368.
<https://doi.org/10.1177/146247402400426789>
- Benson, A. & Hedge, J. (2009). »Criminal Justice and the Voluntary Sector: A policy that does not compute,« *Criminal Justice Matters*, 77 (1): 34-36.
<https://doi.org/10.1080/09627250903139348>
- Bäcklin, E. (2021). »Supporting Masculinities: Wounded Healing and Masculinity in Peer Support Organizations for People with Experiences of Criminality and Substance Abuse,« *Victims & Offenders*, 1-21.
<https://doi.org/10.1080/15564886.2021.1974993>
- Cohen, M. L. (2009). »Choral Singing and Prison Inmates: Influences of Performing in a Prison Choir,« *Journal of Correctional Education*, 60: 52-65.
<https://doi.org/10.1177/0032885519861082>
- Corcoran, M. (2009). »Bringing the penal voluntary sector to market,« *Criminal Justice Matters*, 77: 32-3.
<https://doi.org/10.1080/09627250903139314>
- Corcoran, M. (2011). »Dilemmas of institutionalization in the penal voluntary sector,« *Critical Social Policy*, 31 (1): 30-52.
<https://doi.org/10.1177/0261018310385438>
- Dewalt, K. & Musante, B. (2010). *Participant observation: A guide for fieldworkers writing field notes*, London: Altamira Press.
- Dodson, K., Cabage, L. & Klenowski, P. (2011). »An evidence-based assessment of faith-based programs: do faith-based programs »work« to reduce recidivism?« *Journal of Offender Rehabilitation*, 50, 367-383.
<https://doi.org/10.1080/10509674.2011.582932>
- Dolnicar, S., Irvine, H. & Lazarevski, K. (2008). »Mission or money? Competitive challenges facing public sector nonprofit organisations in an institutionalised environment,« *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 13(2):107-117.
<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1002/nvsm.311>
- Emerson, R., Fretx, R. & Shaw, L. (1995). *Writing ethnographic fieldnotes*, Chicago: University of Chicago Press.
- Enjolras, B. & Strømsnes, K. (red.) (2017). *Scandinavian Civil Society and Social Transformations: The Case of Norway*, Heidelberg: Springer.

- Gelsthorpe, L. (2010). »Working with women offenders in the community: a view from England and Wales« In R. Sheehan, G. McIvor & C. Trotter (red.) *Working with Women Offenders in the Community*, kapitel 7. Willan Publishing.
- Gibbs, G. (2009). *Analyzing Qualitative Data*. London: Sage.
- Goddard, R. (2014). »The indeterminacy of the risk factor prevention paradigm: A case study of community partnerships implementing youth and gang violence prevention policy,« *Youth Justice* 14 (1): 3-21.
<https://doi.org/10.1177/1473225413520275>
- Grubb, A. & Henriksen, L. S. (2019). »On the Changing Civic Landscape in Denmark and its Consequences for Civic Action,« *Voluntas*, 30 (1): 62-73.
<https://doi.org/10.1007/s11266-018-00054-8>
- Habermann, U. (2007). *En Postmoderne Helgen? – om motiver til frivillighed*, Museum Tusulanums Forlag.
- Helminen, M. (2016). »Nordic and Scottish civil society organizations working with offenders and the effects of service delivery: Is pursuing mission impossible whilst bidding contracts?,« *The Howard Journal of Crime and Justice*, 55 (1/2): 73-93.
<https://doi.org/10.1111/hojo.12152>
- Helminen, M. & Mills, A. (2019). »Exploring autonomy in the Finnish and New Zealand penal voluntary sectors: The relevance of marketisation and criminal justice policy environments,« *The Howard Journal of Crime and Justice*, 58: 404-429.
<https://doi.org/10.1111/hojo.12319>
- Herz, M. (2016). »Then we offer them a new project'- the production of projects in social work conducted by civil society in Sweden,« *Journal of Civil Society*, 12 (4): 365-379.
<https://doi.org/10.1080/17448689.2016.1232782>
- Hjort, K. (2001). *Moderniseringen af den offentlige sektor*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Hucklesby, A. & Worrall, J. (2007). »The voluntary sector and prisoners' resettlement.« In Hucklesby, A. & Hagley-Dickinson, L. (red.). *Prisoner Resettlement: Policy and Practice*. Cullompton: Willan Publishing, 174-196.
- Hustinx, L. (2010). »Institutionally Individualized Volunteering: Towards a Late Modern Re-Construction,« *Journal of Civil Society*, 6 (2): 165-179.
<https://doi.org/10.1080/17448689.2010.506381>
- Ibsen, B. & Habermann, U. (2005). *Definition af den frivillige sektor i Danmark*. Odense: Center for frivilligt socialt arbejde.
https://frivillighed.dk/sites/frivillighed.dk/files/media/images/definition_af_den_frivillige_sektor_i_danmark_2005.pdf
- Justitsministeriet (2017). *Aftale om kriminalforsorgens økonomi 2018-2021*.
https://www.regeringen.dk/media/4454/fleraarsaftale_for_kriminalforsorgen_2018-2021.pdf
- Justitsministeriet (2021). *Aftale om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025*.
<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12/Aftale-om-kriminalforsorgens-oekonomi-2022-2025-2.pdf>
- Kaufman, N. (2015). »Prisoner incorporation: the work of the state and non-governmental organizations,« *Theoretical Criminology*, 19 (4): 534-553.
- Kendall, J. & Knapp, M. R. J. (1994). »A loose and baggy monster: boundaries, definitions and typologies,« In R. Hedley, C. Rochester, J. D. Smith (red.) *Introduction to the Voluntary Sector*. London: Taylor & Francis Ltd, 66-95.
- Kolind, T., Asmussen, V. F., Dahl, H. V. & Haller, M. B. (2012). »Prison drug treatment in Denmark: A historical outline and an analysis of the political debate,« *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29 (6): 547-560.
<https://doi.org/10.2478/v10199-012-0046-3>
- Kriminalforsorgen (2013). *Hvidbog Reorganisering i Kriminalforsorgen*.
<http://www.faengselsforbundet.dk/media/74557/hvidbog.pdf>

- Lacey, N. (1994). »Government as Manager, Citizen as Consumer: The case of the Criminal Justice Act 1991,« *The Modern Law Review*, 57 (4): 534-554.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2230.1994.tb01958.x>
- la Cour, A. & Højlund, H. (2008). »Voluntary Social Work as a Paradox,« *Acta Sociologica*, 51 (1): 41-54.
<https://doi.org/10.1177/0001699307086817>
- la Cour, A. (2014). *Frivillighedens logik og dens politik – en analyse af den personrettede frivillige sociale indsats og statens frivillighedspolitik*, Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Lewis, S., Maguire, M., Raynor, P., Vanstone, M. & Vennard, J. (2007). »What Works in Re-settlement? Findings from Seven Pathfinders for Short-term Prisoners in England and Wales,« *Criminology and Criminal Justice*, 7: 33-53.
<https://doi.org/10.1177/1748895807072475>
- Lippke, R. L. (2003). »Prisoner Access to Recreation, Entertainment and Diversion,« *Punishment and Society*, 5: 33-52.
<https://doi.org/10.1177/1462474503005001045>
- Maguire, M. (2012). »Response 1: Big Society, the voluntary sector and the marketisation of criminal justice,« *Criminology and Criminal Justice*, 12 (5): 483-505.
<https://doi.org/10.1177/1748895812459002>
- Meek, R., Gojkovic, D. & Mills, A. (2010). *The role of the third sector in work with offenders: The perceptions of criminal justice and third sector stakeholders* (WP 34, TSRC).
<https://www.birmingham.ac.uk/documents/college-social-sciences/social-policy/tsrc/working-papers/working-paper-34.pdf>
- Mills, A. (2015). »A gentle thaw or continued deep freeze? Relationships between voluntary and community organizations and the state in criminal justice in New Zealand,« *Third Sector Review*, 21 (1): 21-43.
<https://search.informit.org/doi/10.3316/ielapa.343297992876808>
- Mills, A., Meek, R. & Gojkovic, D. (2011). »Exploring the relationship between the voluntary sector and the state in criminal justice,« *Voluntary Sector Review*, 2 (2): 193-211.
- Mills, A., Meek, R. & Gojkovic, D. (2012). »Partners, guest or competitors: Relationships between criminal justice and third sector staff in prison,« *Probation Journal*, 59 (4): 391-405.
<https://doi.org/10.1177/0264550512458475>
- Mythen, G., Walklate, S. & Kemshall, H. (2013). »Decentralizing risk: the role of the voluntary and community sector in the management of offenders,« *Criminology & Criminal Justice*, 13, 363-79.
<https://doi.org/10.1177/1748895812458295>
- Neilson, A. (2009). »A crisis of identity: NACRO's bid to run a prison and what it means for the voluntary sector,« *Howard Journal of Criminal Justice*, 48 (4): 401-410.
<http://dx.doi.org/10.1111/j.1468-2311.2009.00577.x>
- Olesen, A & Rosenholm, A. B. (2021). »Frivillige organisationers resocialiserende arbejde i Kriminalforsorgens institutioner,« *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 108 (1): 59-76.
<https://doi.org/10.7146/ntfk.v108i1.125564>
- Quinn, K. (2020). »Inside the penal voluntary sector: Divided discourses of »helping« criminalized women,« *Punishment & Society*, 22 (2), 161-180.
<https://doi.org/10.1177/1462474519863461>
- Quirouette, M., Hannah-Moffat, K. & Maurutto, P. (2016). »A precarious place: Housing and clients of specialized courts,« *British Journal of Criminology*, 56 (2): 370-388.
<https://doi.org/10.1093/bjc/azv050>
- Robinson, G. & Crow, I. (2009). *Offender Rehabilitation: Theory, Research and Practice*. London: SAGE Publications Ltd.
- Salole, A. T. (2016). »Penal assemblages: Governing youth in the penal voluntary sector,« In Abrams, L. S., Hughes, E., Meek, R. & Inderbitzin, M. (red.). *The Voluntary Sector in Prisons: Encouraging Personal and Institutional Change*. New York: Palgrave, 245-273.

- Seawright, J. & Gerring, J. (2008). »Case Selection Techniques in Case Study Research: A Menu of Qualitative and Quantitative Options,« *Political Research Quarterly*, 61 (2): 294–308.
<https://doi.org/10.1177/1065912907313077>
- Sampson, A. (2002). »Principles and pragmatism: surviving working with the Prison Service,« In S. Bryans, C. Martin & R. Walker (red.) *Prisons and the voluntary sector*. Winchester: Waterside Press.
- Silvestri, A. (2009). *Partners or prisoners? Voluntary sector independence in the world of commissioning and contestability*. London: Centre for Crime and Justice Studies Partners or prisoners report (crimeandjustice.org.uk)
- Smith, S. R. (2010). »Hybridization and Nonprofit Organizations: The Governance Challenge,« *Policy and Society*, 29 (3): 219-229.
<https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2010.06.003>
- Socialministeriet (2010). *National civilsamfundsstrategi en styrket inddragelse af civilsamfundet og frivillige organisationer i den sociale indsats*.
<https://sim.dk/media/15039/national-civilsamfundsstrategi-en-styrket-inddragelse-af-civilsamfundet-og-frivillige-organisationer-i-den-sociale-indsats.pdf>
- Tomczak, P. (2017). *The Penal Voluntary Sector*. London: Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315641423>
- Tomczak, P. & Thompson, D. (2019). »Inclusionary control? Theorizing the effects of penal voluntary organizations' work,« *Theoretical Criminology*, 23 (1): 4-24.
<https://doi.org/10.1177/1362480617733724>
- Tomczak, P. & Buck, G. (2019). »The Criminal Justice Voluntary Sector: Concepts and an Agenda for an Emerging Field,« *The Howard Journal*, 58 (3): 276-297.
<https://doi.org/10.1111/hojo.12326>
- Villadsen, K. (2009). »The 'Human' Touch: Voluntary organizations as rescuers of social policy,« *Public Management Review*, 11 (2): 217-234.
<https://doi.org/10.1080/14719030802685289>
- Wijkström, F. (2011). »Charity Speak and Business Talk. The On-Going (Re)hybridization of Civil Society,« In F. Wijkström & A. Zimmer (red.) *Nordic Civil Society at a Cross-Roads. Transforming the Popular Movement Tradition*. Baden-Baden: Nomos, 25-55.